

ДРУШТВО МАТЕМАТИЧАРА СРБИЈЕ

АКРЕДИТОВАНИ СЕМИНАР:

345

ДРЖАВНИ СЕМИНАР О НАСТАВИ
МАТЕМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА
ДРУШТВА МАТЕМАТИЧАРА СРБИЈЕ

Компетенција: К1

Приоритет: 3

ТЕМА:

ПЕДАГОШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:
ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН

РЕАЛИЗАТОРИ СЕМИНАРА:

ЈАСНА МАРИЧИЋ МИРИЛОВИЋ
НАДА ЈАНКОВИЋ

БЕОГРАД,
09. – 10. 02. 2019.

1. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Законски оквир који ближе прописује рад са ученицима према индивидуалном образовном плану дефинисан је у следећим законским актима:

- ЗАКОН О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС“ број 88/2017)
- ПРАВИЛНИК О ДОДАТНОЈ ОБРАЗОВНОЈ, ЗДРАВСТВЕНОЈ И СОЦИЈАЛНОЈ ПОДРШЦИ ДЕТЕТУ, УЧЕНИКУ И ОДРАСЛОМ („Службени гласник РС“ , број 80/18)
- ПРАВИЛНИК О БЛИЖИМ УПУТСТВИМА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПРАВА НА ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН, ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ И ВРЕДНОВАЊЕ („Службени гласник РС“, број 74/2018)

ЗОСОВ

Право на образовање и васпитање

Члан 3.

Свако лице има право на образовање и васпитање.

Држављани Републике Србије једнаки су у остваривању права на образовање и васпитање.

Лице са сметњама у развоју и инвалидитетом има право на образовање и васпитање које уважава његове образовне и васпитне потребе у систему образовања и васпитања, уз појединачну односно групну додатну подршку у настави и учењу или у посебној васпитној групи или школи, у складу са овим и посебним законом.

Лице са изузетним способностима има право на образовање и васпитање које уважава његове посебне образовне и васпитне потребе, у 2 образовно-васпитном систему, у посебним одељењима или посебној школи, у складу са овим и посебним законом.

Индивидуални образовни план

Члан 76.

Детету и ученику и одраслом коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

Ученику који постиже резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа, установа обезбеђује прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП) је посебан акт, који има за циљ оптимални развој детета и ученика и остваривање исхода образовања и васпитања, у складу са прописаним циљевима и принципима, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика.

ИОП израђује тим за додатну подршку детету, односно ученику на основу претходно остварених, евидентираних и вреднованих мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета, ученика и одраслог, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника.

Врсте ИОП-а:

- **ИОП1** - прилагођавање **начина рада** и **услова** у којима се изводи васпитно-образовни рад;

- **ИОП2** - прилагођавање **циљева, садржаја и начина остваривања** програма наставе и учења и **исхода** образовно-васпитног рада;
- **ИОП3** - **проширивање и продубљивање садржаја** образовно-васпитног рада за ученика са изузетним способностима.

2. ПРОПИСАНИ ФОРМУЛАРИ

Образац 3 - ПЛАН МЕРА ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ

Процена потреба за подршком				
Мере/врста подршке	За које активности, односно предмете/области	Кратак опис мере/врсте подршке	Циљ пружања подршке	Реализује и прати (ко, када)
Прилагођавање метода, материјала и учила (мере индивидуализације)				
Прилагођавање простора/услова у којима се активности односно учење одвија (нпр. отклањање физичких баријера, специфична организација и распоред активности и сл.)				
Прилагођавање начина праћења развоја детета, односно провере постигнућа и оцењивања ученика				
Остале мере подршке (уколико их има, навести)				

Образац 4 - Персонализован програм наставе и учења

Предмет/област:	Циљ (очекивана промена): Укупно трајање:				
	Кораци/Активности:	Реализатори	Учесталост и трајање	Исход/очекивана промена	Начин провере остварености исхода
1.					
2.					
3.					

Напомена: Персонализовани програм наставе и учења израђује се за сваку идентификовану приоритетну област или наставни предмет

Образац 5 - Праћење и вредновање ИОП-а

Предмет/област 1 (образац 4)	Степен у коме су остварени ИСХОДИ		
	Потпуно (+)	Делимично (+/-)	Неостварен и (-)
Исход 1 (уписати исход)			
Исход 2(уписати исход)			
Исход 3 (уписати исход)			

Видови прилагођавања (у свим областима)	Степен у коме су прилагођавања била делотворна		
	Делотворни (+)	Делимично о (+/-)	Неделотворни (-)
Прилагођавање 1: (уписати прилагођавање и стратегију)			
Прилагођавање 2: (уписати прилагођавање и стратегију)			
Прилагођавање 3: (уписати прилагођавање и стратегију)			

Одлука о мерама/ врстама подршке у наставку образовања:

3. ВРСТЕ ПОДРШКЕ У ОБРАЗОВАЊУ

3.1. ПРИЛАГОЂАВАЊЕ МЕТОДА МАТЕРИЈАЛА И УЧИЛА (МЕРЕ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ)

ПРЕДАВАЊЕ – УВОЂЕЊЕ НОВЕ ЛЕКЦИЈЕ

- Обезбедити визуелна помагала, велика слова, филмове, шеме, графичке приказе;
- предавати на начин који ангажује више чула (визуелно, аудиторно, кинестетичко), уз коришћење адекватног материјала за учење (пр. слике, постери, шарени папир, пластелин, дрвени предмети и сл.);
- дозволити ученику да сними лекције како би их прегледао касније;
- поновити упутства ученику пошто су дата одељењу, затим тражити од њега или ње да их понове и објасне упутства наставнику;
- написати кључне ставке на табли и/или дати адекватан преглед лекције са главним појмовима;
- тражити од ученика да писмено или усмено да преглед кључних ставки;
- поред усмених дати и писана упутства, како би дете могло да их поново погледа касније;

- дати пример како би се помогло ученицима, поставити пример тако да могу често да га погледају;
- користити подвлачење, истицање за налажење главних идеја/деталја у тексту;
- поделити дужа предавања на краће делове;
- додатна прилагођавања (пр. поделити ученике у парове да контролишу рад, обезбедити ученика који помаже у учењу и сл.).

ЗАДАЦИ

- Дати додатно време за завршавање задатака;
- поједноставити сложена упутства;
- смањити ниво штива у задацима;
- тражити мање тачних одговора за завршавање (квалитет наспрам квантитета);
- скратити задатке, поделом рада на мање делове;
- дозволити компјутерски одштампане задатке које припреми ученик или које је диктирао ученик, а припремио неко други;
- користити контролне листе, шеме, картице за подсећање итд.;
- смањити задате домаће задатке, посебно задатке који захтевају пуно читања;
- дозволити штампана уместо писаних слова у изради задатака;
- пратити задатке којима ученик сам одреди своју динамику (дневна, недељна, двонедељна);
- организовати да оде кући са јасним, концизним упутствима за израду домаћих задатака;
- признати и наградити усмено учешће ученика на часу;
- додатна прилагођавања (пр. обезбедити обуку из вештина учења / стратегија за учење).

ПРОВЕРА ЗНАЊА

- Дозволити контролне вежбе/тестове са отвореним књигама;
- дати усмене тестове;
- дати тестове који се раде код куће;
- користити објективнија питања (нпр. мање одговора који траже дужа писања);
- дозволити ученику да даје одговоре на питања из теста на магнетофону;
- правити честе кратке квизове, не дуге тестове;
- дати додатно време за тест;
- прочитати ученику питања из теста;
- писати одговоре на питања из теста уместо ученика;
- избегавати притисак на ученика у смислу времена или конкуренције;
- додатна прилагођавања.

ОРГАНИЗАЦИЈА УЧЕЊА

- Обезбедити помоћ око организације учења;
- одредити један систем за повезивање белешки и задатака;
- припремити унапред распоред учења/задатака са учеником;
- омогућити ученику да држи књиге у школи и има додатни комплет код куће;
- направити систем награђивања за завршавање рада у школи и домаћих задатака;
- слати кући дневне/недељне извештаје о напредовању;
- додатна прилагођавања (пр. одредити једног друга-добровољца који ће помагати око домаћих задатака);
- ставити ученика близу наставника;
- ставити ученика близу позитивног узора;
- стајати близу ученика приликом давања упутстава или предавања лекција;
- избегавати стимулације које одвлаче пажњу (нпр. расхладни систем, области густог саобраћаја);

- организовати више радних група у просторији;
- додатна прилагођавања.

ПОНАШАЊЕ

- Поједноставити правила у учионици тако да су јасна и доступна за подсећање;
- користити мераче времена за олакшавање завршавања задатака;
- одредити прелазна/слободна времена (нпр. одмори, прелаз са часа на час, време за ручак);
- похвалити одређена понашања;
- користити стратегије за само-контролу;
- дати посебне привилегије /позитивне подстицаје; убрзати њихову примену;
- „мудро искористити“ негативне последице;
- дозволити кратке одморе између задатака;
- подсећати ученика да не прекида рад на задатку (различитим невербалним сигнаlima);
- оценити тачне одговоре ученика, не његове грешке;
- спровести систем управљања понашањем у учионици;
- омогућити дозвољено кретање, време када ученик није на свом месту (нпр. Послати га да изврши неки налог);
- игнорисати неодговарајуће понашање које није драстично изван граница дозвољеног у учионици;
- направити уговор са учеником (и по потреби са одељењем);
- спровести разумне процедуре паузе;
- додатна прилагођавања.

3.2. ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ПРОСТОРА И УСЛОВА У КОЈИМА СЕ УЧЕЊЕ ОДВИЈА

ОТКЛАЊАЊЕ ФИЗИЧКИХ БАРИЈЕРА И ПОСТАВЉАЊЕ ОЗНАКА

- Постављање рампе;
- постављање или уградња дизала и лифтова;
- адаптација тоалета;
- адаптација врата и улаза;
- приступачност клупе, табле и остале школске опреме;
- постављање рукохвата на улазима и по ходницима;
- означавање ивица степеника и ходника (жута или рељефна трака);
- постављање визуелних оријентира и ознака;
- светлосна ознака за школско звоно;
- додатна прилагођавања.

СПЕЦИФИЧНИ АРАНЖМАН И РАСПОРЕД АКТИВНОСТИ

- Могућност допунске наставе за појединачне области или предмете;
- могућност додатне наставе или коришћења продуженог боравка (пр. менторски рад, консултације и сл.);
- организовање наставе у оквиру истог спрата (тј. лако доступних учионица);
- могућност учења код куће или путем интернета;
- могућност прилагођеног дневног, недељног или месечног распореда активности;
- осмишљавање асистивне технологије у сарадњи са стручњацима и родитељима (пр. прављење визуелног/сликовног распореда часова и активности);
- додатна прилагођавања (пр. коришћење брајевог писма или лаптопа на часу, употреба гестовног језика и сл.).

3.3. ИЗМЕНА САДРЖАЈА УЧЕЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА

ПРОШИРИВАЊЕ САДРЖАЈА ЗА ОДРЕЂЕНИ ПРЕДМЕТ ИЛИ ГРУПЕ ПРЕДМЕТА

- Уводе се напреднији садржаји у оквиру једног предмета (пр. математика, историја, музичко, српски језик и књижевност, страни језик и сл.);
- уводе се напреднији садржаји у оквиру групе предмета (пр. математика и физика или група језичких предмета и сл.).

СМАЊИВАЊЕ САДРЖАЈА ЗА ОДРЕЂЕНУ ОБЛАСТ, ПРЕДМЕТ ИЛИ ГРУПЕ ПРЕДМЕТА

- Смањује се садржај и захтеви у оквиру једне или више области из једног предмета;
- смањује се садржај и захтеви у оквиру једног предмета;
- смањује се садржај и захтеви у оквиру групе предмета;
- смањује се садржај и захтеви у оквиру већине или свих предмета.

3.4 ОСТАЛЕ МЕРЕ ПОДРШКЕ

МЕРЕ ПОДРШКЕ КОЈЕ ОБЕЗБЕЂУЈУ ДРУГИ (институције система, локална заједница, донатори, родитељи и сл.) НА ЗАХТЕВ ШКОЛЕ

- Материјална, здравствена помоћ;
- асистивне технологије;
- друге мере.

Литература:

1. ЗАКОН О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА („Службени гласник РС“ број 88/2017)
2. ПРАВИЛНИК О ДОДАТНОЈ ОБРАЗОВНОЈ, ЗДРАВСТВЕНОЈ И СОЦИЈАЛНОЈ ПОДРШЦИ ДЕТЕТУ, УЧЕНИКУ И ОДРАСЛОМ („Службени гласник РС“ , број 80/18)
3. ПРАВИЛНИК О БЛИЖИМ УПУТСТВИМА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПРАВА НА ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН, ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ И ВРЕДНОВАЊЕ („Службени гласник РС“, број 74/2018)
4. ЗБИРКА ПРИМЕРА ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ, Биљана Јањић, Министарство просвете Републике Србије, Београд, 2010.